

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–3

TEXT 1

(1) Bouř žene koráb v divokém běhu. John lampu klamnou k skále přivěsil a dí: „Bůh žehnej břehu!“

A koráb k světlu žene se a v trysku se náhle přes úskalí překotil a stěžněm vězí v písku.

(2) John zavýsknul si ve syčící pěnu: „Má dceruška si chystá veselku, dnes pomohu jí k věnu!“

A člunek jeho jako liška běží po těžkých vlnách tam, kde zvrhlá loď jak černá rakev leží.

(3) John nenavykl marně tratit času, svou sekýru hned v koráb zarazil, vtom z něho doslech hlasu.

„Jen pospěš, pospěš,“ zní to dutě zdůli, „a všeho zboží půli dostaneš, i všeho zlata půli.“

(4) John naslouchá a vytřešťuje zraky. „Aj, pakli jedna půle bude má, toť bude druhá taky!“

A rychle v člunku ku břehu uhání. Po celou noc se k lodi nevrátil, až teprv po svítání.

Až po svítání, v bílé ranní době zas sekýru svou v koráb zarází a uvnitř již jak v hrobě.

(5) Již voda otvorem si cestu klesť, teď vyhoupla si první mrtvolu, John rychle po ní pěstí.

Tvář mrtvou k sobě obrátil: „Eh kletě! Je po svatbě – já tady za vlasý mrtvého držím zetě!“

(J. Neruda, Romance helgolandská, upraveno)

TEXT 2

Ve veršovaném textu může být nějaká věta (ať už věta jednoduchá, nebo věta, která je součástí souvětí) rozdělena do více veršů. V takovém případě hovoříme o přesahu, např.:

Dodnes ještě lenoši drbají se, mají vsi.

Za přesah **se nepovažuje**, pokud je souvětí rozděleno tak, že 1 věta souvětí = 1 verš, např.:

K nohám ti dám zlaté pruty, nebo se vůbec nevrátím.

- [A] vztahu mezi slovy **klíč** a **železo**
- [B] vztahu mezi slovy **dřevo** a **police**
- [C] vztahu mezi slovy **potkan** a **morče**
- [D] vztahu mezi slovy **dějepisář** a **učitel**
- [E] vztahu mezi slovy **chirurg** a **operace**

Nepočítala s tím, že se dostane až tam. Chtěla ale zemřít za hřebenem, aby se nikdo nemusel dívat na její práchnivějící ostatky.

Jak Juliette pomalu STOUPALA po strmém svahu, začaly se v programu nahraném v přilbě objevovat první trhliny: horní patra vzdálených městských budov ještě zářila ve falešném slunci, pod nimi se ale už odkrývala ošumělost opuštěného světa. Juliette si lámala hlavu nad klamem, **kte**rý vytvořili lidé z úseku IT, a jeho nedokonalostí: Že by snad ani oni netušili, co je za kopcem?

Na vrcholu kopce si všimla, že kruhová prohlubeň, v níž se nachází její silo, není NÁHODNÝ prvek krajiny. Viděla, že kopce i prohlubně se opakují ve ZŘETELNÉM vzoru. Juliette začala sestupovat a snažila se šetřit vzduchem. Věděla, že díky obleku, který jí potají sehnal Walker, získala čas, který žádný vyhnanec ještě nikdy neměl. Vtom zahlédla v další prohlubni rampu. Ihned POCHOPILA, co to znamená. Blíží se k jinému silu!

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Podstatná jména pomnožná mají pouze tvary množného čísla a označují jimi buď jednu věc, nebo více věcí, např. *jedny housle hrály krásně* × *dvoje housle hrály krásně*.

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

18.1 Silo, jehož ocelovými dveřmi Juliette prošla, mělo více pater než jedno.
18.2 Walker tajně sehnal Juliette oblek, díky němuž jí vně síla definitivně přestala hrozit smrt.
18.3 Juliette zamířila ke kopci, protože věděla, že se za ním v další prohlubni nachází jiné silo.
18.4 Lidé z úseku IT do přilby záměrně nahráli nedokonalý program, aby zakryli skutečnost, že sami nevědí, jak krajina za kopcem vypadá.

19 Která z následujících možností vystihuje TEXT 1?

- [A] Jde o příběh z literatury sci-fi, který vypráví Juliette.
- [B] Jde o příběh z literatury sci-fi, který nevypráví Juliette.
- [C] Jde o příběh z nonsensové literatury, který vypráví Juliette.
- [D] Jde o příběh z nonsensové literatury, který nevypráví Juliette.

20 Které z následujících tvrzení o prvním odstavci TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.)

- [A] V tomto odstavci je pouze jedno podstatné jméno pomnožné, a to *dveře*.
- [B] V tomto odstavci je pouze jedno podstatné jméno pomnožné, a to *toxiny*.
- [C] V tomto odstavci jsou dvě podstatná jména pomnožná, a to *dveře* a *silo*.
- [D] V tomto odstavci jsou dvě podstatná jména pomnožná, a to *silo* a *toxiny*.

21 Které z následujících tvrzení o slovních tvarech tučně vyznačených v TEXTU 1 je pravdivé?

- [A] Tvar *unavenýma* i tvar *kte*rý jsou v tomto textu spisovné.
- [B] Tvar *unavenýma* i tvar *kte*rý jsou v tomto textu nespisovné.
- [C] V tomto textu je tvar *unavenýma* nespisovný a tvar *kte*rý je spisovný.
- [D] V tomto textu je tvar *unavenýma* spisovný a tvar *kte*rý je nespisovný.

22 Která slovesa jsou v úseku podtrženém v TEXTU 1 užitá v oznamovacím způsobu?

- [A] *přestat* a *být*
- [B] *přestat*, *myslet* a *být*
- [C] *být* a *znát*
- [D] *myslet*, *být* a *znát*

23 Které z následujících tvrzení není pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 zapsána velkými písmeny.)

- [A] Slovo *stoupat* je v textu užito ve významu *zvedat se, zvyšovat se*.
- [B] Slovo *náhodný* je v textu užito ve významu *nahodilý, zakládající se na náhodě*.
- [C] Slovo *zřetelný* je v textu užito ve významu *zrakem dobře poznatelný, zřejmý*.
- [D] Slovo *pochopit* je v textu užito ve významu *uvědomit si něco, postihnout smysl něčeho*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

závislý
důrazný
obsluhovaný
bezbřehý
sklopený
překvapivý
zaplavený
odkloněný
odpracovaný
upravený
podlomený
nahromaděný

24 Vypište z výchozího textu tři slova, z nichž každé obsahuje kořen složený ze tří hlásek.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Zubní pasty vznikly relativně nedávno. To ovšem neznamená, že dřív si lidé zuby vůbec nečistili. Starověcí Egypťané si už ve 4. století před naším letopočtem nanášeli na zuby směs ze soli, pepře, máty a květů kosatce, aby nečistoty obrousili. Staří Římané zase vyráběli zubní prášek z drčených lastur a pro osvěžení dechu do něj přidávali okvětní lístky **růže**. Receptur bylo skutečně mnoho.

V 19. století se vlivem průmyslové revoluce složení zubních prášků stává rafinovanějším, experimentuje se např. s látkami zvyšujícími bělost zubů. První zubní pasty vznikly přidáním pěnidel (usušeného mýdla aj.) do suché **směsi** zubních čistidel.

Pasty se nejprve prodávaly ve skleněných dózičkách, v těch ale rychle vysychaly. Problém vyřešil až syn Washingtona Sheffielda, známého výrobce zubních past. Když pozoroval malíře, jak vytlačují barvy z tub, napadlo ho, že obdobným způsobem by se mohla aplikovat i zubní pasta na kartáček. Zubní pasta v tubě byla na trhu k dostání již v roce 1892. Dalším významným milníkem dentální hygieny se stal rok 1914. Tehdy bylo totiž prokázáno, že zubní sklovinu posiluje fluorid sodný. Záhy se tato látka stala běžnou součástí většiny zubních past.

(www.culinabotanica.cz, upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Fluorid sodný, dnes běžná součást zubních past, byl objeven v roce 1914.
25.2 Jedním z pěnidel, která se přidávala do suché směsi zubních čistidel, bylo usušené mýdlo.
25.3 Od doby, kdy si lidé ve starověkém Egyptě začali čistit zuby, do doby, kdy vznikly první zubní pasty, uplynulo celkem 15 století.
25.4 Syn Washingtona Sheffielda začal pozorovat malíře při práci, protože chtěl zjistit, zda se princip vytlačování barvy z tuby dá aplikovat i na zubní pastu.

26

Tvrzení č. 1: Autor výchozího textu hodnotí účinnost zubního prášku používaného ve starém Římě.

Tvrzení č. 2: Autor výchozího textu předkládá čtenářům své názory na čištění zubů.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení výchozímu textu?

- [A] ne, žádné z těchto tvrzení
- [B] ano, každé z těchto tvrzení
- [C] ano, avšak pouze tvrzení č. 1
- [D] ano, avšak pouze tvrzení č. 2

27 Které z následujících tvrzení o dvou podstatných jménech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Tato podstatná jména jsou v textu užitá v různém pádě i v různém čísle.
- [B] Tato podstatná jména jsou v textu užitá ve stejném pádě i ve stejném čísle.
- [C] Tato podstatná jména jsou v textu užitá v různém pádě, ale ve stejném čísle.
- [D] Tato podstatná jména jsou v textu užitá ve stejném pádě, ale v různém čísle.

28 Která z následujících vět není zapsána pravopisně správně?

- [A] Stoupenci nelítostného diktátora byli zatčeni.
- [B] Naštvat toho cholerika bylo opravdu velice snadné.
- [C] Nedávná charitativní akce vzbudila mimořádný ohlas veřejnosti.
- [D] Po několika pomalých písniích zazněla i jedna velmi dynamická skladba.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 29

Naši zákazníci jsou spokojeni zejména s produkty ***** způsobem šetrným k životnímu prostředí. Na poličkách ***** u pokladen jsou vystaveny vzorky těchto produktů.

29

29.1 Napište náležitý spisovný tvar slova vyrobený, který patří na první vynechané místo (***) ve výchozím textu.**

29.2 Napište náležitý spisovný tvar slova umístěný, který patří na druhé vynechané místo (***) ve výchozím textu.**
(Po doplnění náležitého tvaru musí být příslušný větný celek gramaticky i pravopisně správný.)

30 Přiřaďte k jednotlivým souvětím (30.1–30.4) odpovídající tvrzení (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou.)

30.1 Ber ty léky pravidelně, ať se brzy uzdravíš.
30.2 Vsadíte-li na náš mladý tým, budete jistě spokojeni.
30.3 Jelikož je nejlepší, bude nás reprezentovat na soutěži.
30.4 Dostaneš další poznámku, jestli zase přijdeš do školy pozdě.

- [A] První věta je vedlejší a vyjadřuje nějaký účel.
- [B] Druhá věta je vedlejší a vyjadřuje nějaký účel.
- [C] První věta je vedlejší a vyjadřuje nějakou příčinu.
- [D] Druhá věta je vedlejší a vyjadřuje nějakou příčinu.
- [E] První věta je vedlejší a vyjadřuje nějakou podmínku.
- [F] Druhá věta je vedlejší a vyjadřuje nějakou podmínku.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–3

TEXT 1

- (1)
- Hoj, stojí hrad nad mořem vzbouřeným!
Tam Svegder král hold strojí mužům svým.
I vstane král a zpilý rozmarem
o štít železný bije pohárem.
„Co mi váš zpěv a co mi hostina?
Já chci a musím vidět Ódina!
A kdyby mne ten pokus život stál,
já dokážu, že Svegder jsem a král.“
- Po šířém moři, pustých po horách
s rytíři svými v slávě Svegder táh.
A prošel jih a sever mlhavý,
a nikdo nezřel také výpravy.
A prošel moře, hory, stráně, luh…
Kdo poví mu, kde trní Ódin bůh?

Když jednou přišel k skalám omšelým –
aj, skřítek stál zde s vousem hedvábným.
A jeho hlas tak jako stříbro zněl,
že Svegder se až v duši pozachvěl.
„Jen dál, jen dál, Ódin jest ve skále!“
Tak chechtá se a šklebí na krále.

- (2)
- Král zpátky chce – však noha vrůstá v zem
a každý kámen zvučí kolkolem.
A s praskotem se skála otevíře,
král vzhlédne tam a krev mu v žilách vře.
A jest mu, jak by slyšel dívčí smích
a skaldů zpěv, třesk štítů bojovných.
Jím divá cloumá touha, divá slast –
a jedním rázem skočí ve propast.

Vtom skálu zamkne rachot hromový,
co král tam viděl, nikdo nepoví.
Jej darmo čeká mužstvo v táboře,
když denně slunce mizí do moře.
A je-li tato pověst pravdivá,
dodneška Svegder v skále spočívá.

Vysvětlivky: *Ódin* – jeden ze severských bohů; *skald* – severský pěvec hrdinských písní

(J. Vrchlický, Král Svegder, upraveno)

TEXT 2

V uměleckých textech se často setkáme i s jiným slovosledem, než používáme běžně. Příkladem může být:

- slovosled typu A** (např. *ramenem tajemným zemi objímáte*) – přívlastek shodný stojí za podstatným jménem, které je jím rozvíjeno;
- slovosled typu B** (např. *hrdliččin zval ku lásce hlas*) – přívlastek shodný stojí, nikoli však bezprostředně, před podstatným jménem, které je jím rozvíjeno.

5.1 Ze všech živočichů mám nejraději kočky a jim podobné šelmy.
5.2 Specializoval jsem se na předmluvy a doslovy, tedy na kratší texty.
5.3 Kromě ledničky neměla žádné další spotřebiče, dokonce ani pračku.

- [A] Pro větu platí: první podstatné jméno je významově souřadné s druhým podstatným jménem, každé z nich je významově nadřazené třetímu podstatnému jménu.
- [B] Pro větu platí: první podstatné jméno je významově souřadné s druhým podstatným jménem, každé z nich je významově podřazené třetímu podstatnému jménu.
- [C] Pro větu platí: první podstatné jméno je významově podřazené druhému podstatnému jménu a to je významově nadřazené třetímu podstatnému jménu.
- [D] Pro větu platí: první podstatné jméno je významově nadřazené druhému podstatnému jménu a to je významově nadřazené třetímu podstatnému jménu.
- [E] Pro větu platí: první podstatné jméno je významově nadřazené druhému podstatnému jménu a to je významově podřazené třetímu podstatnému jménu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 6–11

(1) Když se roku 1860 francouzský přírodovědec Henri Mouhot prodíral deštným pralesem na severu dnešní Kambodže, aby ulovil vzácného motýla, narazil na zbytky chrámů. Šlo o pozůstatky Angkoru, významného města dnes již zaniklé Khmerské říše. V současnosti je Angkor nejen známým archeologickým nalezištěm, ale také **vyhledávaným** turistickým cílem.^[1]

Roku 1992 byl Angkor zapsán na seznam světového dědictví UNESCO. V celém areálu se totiž nachází více než tisíc památek: od kamenných rozvalin až po majestátní chrámy. Angkor Vat, zdejší největší chrám, údajně budovalo padesát tisíc mužů. Vědci dospěli k závěru, že tento chrám se stavěl čtyři desetiletí a stejně dlouho se poté dokončovala jeho výzdoba. To je velmi krátká doba (např. proslulá pařížská katedrála Notre-Dame se stavěla přibližně 180 let). Některé legendy vyprávějí, že svatyně Angkor Vat vyrostla tak rychle, protože ji vytvořili bohové.

Dávný Angkor byl ve své době skutečnou metropolí, podle archeologů mohl mít ve 12. století až milion obyvatel. Jen pro srovnání – ve stejném století žilo v Londýně pouhých dvacet tisíc lidí. Podle názoru některých vědců rozkvět Angkoru souvisí s místním vodohospodářským systémem, který obyvatelům města zajistil vše **potřebné**.

Kromě toho měli lidé zdroj pitné vody, systém byl také využíván k zemědělským účelům.

(2) V první polovině 15. století se z Angkoru téměř všichni lidé odstěhovali. Vědci dlouho báдали nad tím, proč sláva Angkoru tak náhle pominula. Mohlo k tomu **dojít** kvůli přelidnění či válce se sousední zemí. Nové analýzy ale prokázaly, že pravým důvodem bylo extrémní sucho, sužující celou oblast. Lidem chyběla voda k zavlažování

ryžových polí. Následná neúroda patrně **vyvolala** vlnu hladomorů, jež přinutily panovníka přesunout hlavní město jinam. Časem byl Angkor úplně pohlcen nezkrotnou džunglí.

(www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

- 6 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
- 6.1 Většina lidí, kteří v 15. století bydleli v Angkoru, opustila toto město roku 1450.
- 6.2 Alespoň část dnes již zaniklé Khmerské říše se nacházela na území dnešní Kambodže.
- 6.3 Podle vědců od zahájení stavby chrámu Angkor Vat do dokončení výzdoby této svatyně uplynulo více než půlstoletí.
- 6.4 Některí vědci jsou toho názoru, že existuje souvislost mezi rozvojem Angkoru a místním vodohospodářským systémem.
1. Např. v roce 2023 areál navštívilo přes dva miliony turistů, stejně vysoká návštěvnost se očekává i letos. ↵

- 7 Vypište z **druhé části** výchozího textu **tři** **přídavná jména**, která jsou v této části užita v 7. pádě.
- (Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

- 8 Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výchozím textu, aby byl text smysluplný a gramaticky správný?

- [A] Umělé kanály, propojené s vodními toky, sloužily třeba jako dopravní síť.
- [B] Umělé kanály, propojené s vodními toky, kterým sloužila i jako dopravní síť.
- [C] Umělým kanálům, propojeným s vodními toky, sloužila třeba jako dopravní síť.
- [D] Umělým kanálům, propojeným s vodními toky, které sloužily i jako dopravní síť.

- 9 Které z následujících tvrzení o zájmenu **podtrženém** v **druhé části** výchozího textu je pravdivé?

- [A] Toto zájmeno je v textu užito v jednotném čísle a odkazuje ke slovu *vlna*.
- [B] Toto zájmeno je v textu užito v množném čísle a odkazuje ke slovu *vlna*.
- [C] Toto zájmeno je v textu užito v jednotném čísle a odkazuje ke slovu *hladomor*.
- [D] Toto zájmeno je v textu užito v množném čísle a odkazuje ke slovu *hladomor*.

- 10 Která z následujících informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako domněnka?

- [A] informace, že ve 12. století měl Londýn dvacet tisíc obyvatel
- [B] informace, že největší chrám v Angkoru budovalo padesát tisíc mužů
- [C] informace, že existují legendy, podle nichž Angkor Vat vytvořili bohové
- [D] informace, že stavba Notre-Dame, slavné pařížské katedrály, trvala zhruba 180 let

- 11 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež lze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma? (První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- [A] vyhledávaným – nepátrajícím
- [B] potřebné – nezbytné
- [C] dojít – neubýt
- [D] vyvolala – nezpůsobila

- 12 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je zapsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N).
- 12.1 Ptal se jich na cestu do Smetanovi ulice, v níž se nachází vynikající sýrárna.
- 12.2 Nepohodlí, které bylo způsobeno zpožděním našeho odletu, jí nijak zvlášť nevadilo.
- 12.3 Podplacení vyšetřovatelé záměrně zatajili skutečnosti, které dokazovaly jeho nevinu.
- 12.4 Náměstí zaplnili demonstranti, kteří opět požadovaly zásadní změny na ministerstvu.
- 13 Vypište z každé z následujících vět (13.1 a 13.2) základní skladební dvojici.
- (Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

- 13.1 Někdo z dopravního oddělení tady prý nechal důležitý dokument související s mým úkolem.
- 13.2 Nekvalitní výrobek od nějaké podezřelé firmy by mi dobré kamarádky jistě nedoporučily.
- 14 Seřad'te jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] Dívala jsem se, jak si žena pečlivě píše Abekovo jméno. „Ještě někdo?“ zeptala se a její pero vyčkávalo nad prázdným řádkem.
- [B] Věděla jsem, že její otázka musí dávat smysl, ale nedokázala jsem ta slova zpracovat: „Na jaký seznam?“ Pracovnice jemně položila dlaň na moji ruku: „Chci zapsat všechny lidi, které hledáte. Postrádáte třeba nějakého příbuzného?“
- [C] Zavrtěla jsem hlavou. „Můžete k bratrovi přidat lidí, kolik chcete. Podívejte se, kolik je tu prázdných řádků,“ ukázala bruneta na formulář. Já jsem ale věděla, že tam není dost místa pro všechny, kteří mi chybí. Nemám totiž problém vzpomenout si, ale mám problém zapomenout.
- [D] „Svého bratra, Abeka Ledermana,“ jeho jméno se mi bolestí zadrhlo v hrdle. „Teď by mu bylo dvanáct. Naposled jsem ho viděla před více než třemi lety.“
- [E] Chvilku jsem čekala, než si mě odškrtne. „Koho byste chtěla uvést na svůj seznam jako prvního?“ Hleděla jsem na ni a ona viděla, že jsem totálně zmatená.
- [F] „Další,“ zavolala mohutná tmavovlasá žena z Červeného kříže. Trvalo mi skoro minutu, než jsem si uvědomila, že už je řada na mně. „Slečno,“ oslovila mě ta žena, „jak se jmenujete?“ „Žofie Ledermanová,“ představila jsem se. *(M. Hesseeová, Poslali je nalevo, upraveno)*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 15

Pro všechny, kdo si v dětství hráli s jednou z nejznámějších stavebnic na světě, máme skvělý tip! Navštivte **Muzeum LEGA** v Kutné Hoře. Mezi vystavenými modeli nechybí ani věrná kopie **chrámu svaté Barbory**. Vedle této proslulé gotické

katedrály oběvte v muzeu i další cennou kutnohorskou památku. Model kostnice je složen z více než padesáti tisíc kostiček. Muzeum se ale samozřejmě pyšní i jinými exponáty.

Součástí výstavy je speciální dětský koutek, v němž se mohou vyřádit nejmenší návštěvníci. Byla by také věčná škoda, kdybyste na konci prohlídky zapomněli zamířit do prodejny s limitovanými edicemi. Některé vzácné kousky byste na jiných místech České republiky sháněli jen těžko. Obchod je zkrátka rájem pro sběratele. Zbýlý čas pak můžete ztrávit ve venkovní části muzea. Děti zcela jistě uvítají trampolínu a skluzavku, zatímco dospělý si ve zdejší kavárně vychutnají výtečnou kávu a ocení domácí koláče s povídky.

- 15 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je **pravopisně správně**. (Slova запиšte bezchybně, a to ve stejném tvaru, v němž jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržené výrazy jsou zapsány správně.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 16

Na severu leží Niflheim, svět věčné temnoty. Zde se mlhou líně plazí jedenáct jedovatých řek, které se zrodily ze stejného pramene v samém srdci všeho, ze vztekle řvoucího víru jménem Hvergelmi. Zemi ovládla krutě panující zima, celý kraj je zahalen bílým mrazivým hávem, nad nímž se převaluje zlověstně temné ovzduší. Vlající závoje mlžného oparu zakrývají oblohu.

(N. Gaiman, Severská mytologie, upraveno)

- 16 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

- [A] Jde o popis místa, který obsahuje jazykové prostředky ozvlášťující text, např. metafory.
- [B] Jde o popis děje: tento popis obsahuje jazykové prostředky ozvlášťující text, např. metafory.
- [C] Jde o popis místa, který neobsahuje žádné jazykové prostředky ozvlášťující text, např. metafory.
- [D] Jde o popis děje: tento popis neobsahuje žádné jazykové prostředky ozvlášťující text, např. metafory.

- 17 Na vynechané místo (*****) v českém ustáleném slovním spojení doplňte příslušné přídavné jméno měkké v náležitém tvaru. Romana je přecitlivělá a všechno si bere k srdci. Zato Pavel je její přesný opak – je otrlý, nic si nepřipouští, má totiž ***** kůži.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 18–23

TEXT 1

Sedíme u stolů v jídelně. Do místnosti vstupuje organizátor, rychle se rozhledne po přítomných a začne vyvolávat jména: vždy po dvou z každé frakce. Nejdřív jsou na řadě ti z Neohroženosti,

následují lidé z frakce Sečtělosti, pak z Mírumilovnosti a posléze z Upřímnosti. Ihned po vyslovení svého jména dotyčný odchází do zkušební místnosti. Nakonec zazní: „Z Odevzdanosti Susan Blacková a Beatrice Priorová.“

Se žaludkem **staženým** úzkostí vejdu do zkušebny. Uvnitř čeká žena z Neohroženosti. „Menuji se Tori,“ řekne a ukáže na křeslo, vedle nějž stojí jakýsi přístroj. „Posaď se, Beatrice.“

Vylezu na křeslo. Tori mi na čelo připevní elektrody, další dá na své čelo a pak nás dráty propojí s přístrojem. Podá mi lahvičku s čirou tekutinou: „Vypij to.“ Navzdory určitým obavám splním její příkaz. Záhy se mi zavřou oči.

Když je po chvíli otevřu, jsem znovu v jídelně. Na stole je kus sýra a nůž. **Odměřený** ženský hlas mě vyzve: „Vyber si.“ Vůbec nikoho ale nevidím.

„Na co mi **ty** věci budou?“ ptám se.

„Vyber si!“ zaječí žena.

Můj strach vystřídá zatvrzelost. Nebudu slepě plnit něčí příkaz. „Jak chceš,“ řekne hlas a věci zmizí. [1] **Vzápětí** vrznou dveře a ozve se výhrůžné psí vrčení. Otočím se a zjistím, že je to obrovský vlčák. Ted’ už chápu, proč by se mi hodil sýr. Nebo nůž. Škoda. Vím taky, že ta obluda by mě vmžiku dohonila. [2] Musím se tedy vzdát. Jak mu to ale dát najevo? [3]

Kleknu si a položím předloktí na zem. Je to ta poslední věc, co bych chtěla udělat, ale lepší možnost nemám. [4] Slyším, jak se psisko přibližuje. Pak se mého obličeje dotkne cosi mokrého. Pes mi olizuje tvář. Ted’ už vypadá **poměrně** krotce.

Vtom se proberu. Ležím v křesle ve zkušebně. „Výsledky tvé zkoušky jsou neprůkazné,“ suše konstatuje Tori.

(V. Rothová, *Divergence, upraveno*)

Zpodstatnělé přídavné jméno má tvary přídavného jména, ale ve větě plní funkci podstatného jména. <p> </p> <ul style="list-style-type: none"><i>Vědci našli neznámého brouka.</i> – věta obsahuje přídavné jméno <i>neznámý</i> <i>Oči se upřely na neznámého.</i> – věta obsahuje zpodstatnělé přídavné jméno <i>neznámý</i>

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N). 18.1 Na rozdíl od Tori patří Susan Blacková k téže frakci jako Beatrice Priorová. 18.2 Ve chvíli, kdy se začala vyvolávat jména, bylo v jídelně celkem deset osob. 18.3 Přítomnost psa v jídelně zaregistrovala Beatrice dříve zrakem než sluchem. 18.4 Beatrice považovala sýr i nůž za stejně potřebné, proto s výběrem váhala tak dlouho, až oba předměty zmizely. 19 Které z následujících tvrzení o slovech podtržených v TEXTU 1 není pravdivé?

- [A] Slovo *stažený* je v textu užito ve významu *obtočený něčím kvůli zpevnění*.
- [B] Slovo *odměřený* je v textu užito ve významu *chladný, rezervovaný*.
- [C] Slovo *vzápětí* je v textu užito ve významu v *následujícím okamžiku*.
- [D] Slovo *poměrně* je v textu užito ve významu *docela, relativně*.

20 Na jedno z míst označených v TEXTU 1 číslicemi patří následující větný celek:

Takže bojovat nemůžu, utéct nemůžu.
Kam se tento větný celek hodí nejlépe?

- [A] na místo označené [1]
- [B] na místo označené [2]
- [C] na místo označené [3]
- [D] na místo označené [4]

21 Které z následujících tvrzení o prvním odstavci TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.)

- [A] V tomto odstavci není žádné zpodstatnělé přídavné jméno.
- [B] V tomto odstavci je pouze jedno zpodstatnělé přídavné jméno, a to *dotyčný*.
- [C] V tomto odstavci je pouze jedno zpodstatnělé přídavné jméno, a to *přítomný*.
- [D] V tomto odstavci jsou dvě zpodstatnělá přídavná jména, a to *přítomný* a *dotyčný*.

22 Které z následujících tvrzení je pravdivé? (Tvar ty je v TEXTU 1 vyznačen tučně.)

- [A] Tvar *ty* je spisovný jak v TEXTU 1, tak ve větě *Obě ty přání mu splním*.
- [B] Tvar *ty* je nespisovný jak v TEXTU 1, tak ve větě *Obě ty přání mu splním*.
- [C] V TEXTU 1 je tvar *ty* spisovný, ale ve větě *Obě ty přání mu splním* je nespisovný.
- [D] V TEXTU 1 je tvar *ty* nespisovný, ale ve větě *Obě ty přání mu splním* je spisovný.

23 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytují celkem dvě zájmena?

- [A] další dá na své čelo
- [B] vůbec nikoho ale nevidím
- [C] vedle nějž stojí jakýsi přístroj
- [D] pak nás dráty propojí s přístrojem

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

lopatka
jazyk
kruh
hladina
povlak
rýč
částice
větev
háček
motýlek

dobrman
zub
příslovce
plášť
skok
strana

24 Vypište z výchozího textu tři slova jednoznačná.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

(1) Mít červenější rty toužily ženy odpradáвна. K barvení rtů původně používaly křídla brouků, rybí šupiny, rozdrčené drahokamy nebo jiné látky, z nichž některé byly i toxické.

První doložená barva na rty pochází ze Sumeru a její stáří se odhaduje na pět tisíc let. Zvýrazňování rtů bylo oblíbené i ve starověkém Egyptě. *Kdyby ovšem Kleopatra, egyptská královna proslulá sytě rudými rty, žila ve středověku, patrně by skončila na hranici*. Výrazně červené rty byly totiž v té době považovány za ďáblovo znamení.

Postoj k líčení se v dějinách mnohokrát změnil. V některých obdobích byly rudé rty módní hlavně mezi šlechtou, jindy byly symbolem žen lehkých mravů. V roce 1770 anglický parlament dokonce uzákonil, že manželství může být zrušeno, pokud se ženě podařilo provdat především díky používání make-upu.

(2) Moderní rtěnka, jakou znáte dnes, má kořeny ve Francii. Právě zde se na konci 19. století začaly vyrábět tuhé červené tyčinky, jimiž si ženy líčily rty. Rtěnka se ale rozšířila až díky dalšímu, tentokrát americkému vynálezu. Roku 1923 si totiž James Mason nechal patentovat praktické pouzdro s otočným dnem, což líčení rtů výrazně usnadnilo.

(www.stoplusjednicka.cz, *upraveno*)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 V roce 1770 vešel v Anglii v platnost zákon, který zakazoval provdaným ženám používat make-up.
25.2 Původní směs určená k barvení rtů se skládala celkem ze čtyř složek, z nichž jednu tvořila křídla brouků.
25.3 Je prokázáno, že barva na rty se používala nejprve v Sumeru, a to už v pátém tisíciletí před naším letopočtem.
25.4 James Mason si nechal patentovat pouzdro s otočným dnem v jiném století, než ve kterém se ve Francii začaly vyrábět tuhé tyčinky užívané k líčení rtů.

26

Tvrzení č. 1: V druhé části výchozího textu se vyskytuje větný celek, v němž se autor textu přímo obrací na čtenáře.

Tvrzení č. 2: V druhé části výchozího textu se autor textu snaží manipulovat se čtenáři tím, že je přesvědčuje, aby kupovali rtěnku v pouzdře s otočným dnem.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení výchozímu textu?

- [A] ne, žádné z těchto tvrzení
- [B] ano, každé z těchto tvrzení
- [C] ano, avšak pouze tvrzení č. 1
- [D] ano, avšak pouze tvrzení č. 2

27 Které z následujících tvrzení o souvětí podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Toto souvětí se skládá ze dvou vět, první z nich vyjadřuje nějakou příčinu.
- [B] Toto souvětí se skládá ze tří vět, jedna z nich vyjadřuje nějakou příčinu.
- [C] Toto souvětí se skládá ze dvou vět, první z nich vyjadřuje nějakou podmínku.
- [D] Toto souvětí se skládá ze tří vět, jedna z nich vyjadřuje nějakou podmínku.

28 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- [A] Události posledních týdnů ji nemile překvapili.
- [B] Malé děti si na pláži postavili několik hradů z písku.
- [C] Prachovské skály navštívili minulý víkend stovky turistů.
- [D] Před vysokohorskou chatou vyrostli přes noc dva sněhuláci.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 29

Vyzýváme občany k dodržování obou opatření ***** hygienickou stanicí. Vezměte prosím na vědomí také všechny informace ***** prostřednictvím SMS.

29

29.1 Napište **náležitý** spisovný tvar slova *vydaný, který patří na první vynechané místo (*****)* ve výchozím textu.
29.2 Napište **náležitý** spisovný tvar slova *zaslaný, který patří na druhé vynechané místo (*****)* ve výchozím textu.
(Po doplnění náležitého tvaru musí být příslušný větný celek gramaticky i pravopisně správný.)

30 Přiřaďte k jednotlivým větám (30.1–30.4) možnost (A–F), v níž je v odpovídajícím pořadí správně určen první a druhý větný člen zvýrazněný v příslušné větě. (Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou.)

30.1 Opatrně sem položte tu vzácnou broušenou vázu.
30.2 Držela jsem se postupu podrobně popsaného v manuálu.
30.3 Ztráta pasů nám znemožnila vysněnou cestu za dobrodružstvím.
30.4 Policista pronásledující zloděje se bezradně zastavil na křižovatce.

- [A] přívlastek shodný – předmět
- [B] předmět – přívlastek neshodný
- [C] příslovečné určení místa – předmět
- [D] předmět – příslovečné určení místa
- [E] přívlastek shodný – příslovečné určení místa
- [F] příslovečné určení místa – přívlastek neshodný

17 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- [A] Zapomětlivost a roztržitost našeho dědy nám způsobili nejedno překvapení.
- [B] Zapomětlivost a roztržitost našeho dědy nám způsobily nejedno překvapení.
- [C] Zapomnětlivost a roztržitost našeho dědy nám způsobili nejedno překvapení.
- [D] Zapomnětlivost a roztržitost našeho dědy nám způsobily nejedno překvapení.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 2-5

TEXT 1

(1) Jarmilo, ach běda, kde je Hynek, usnul nad kyticí konvalinek. Já jsem také sníval ve svém dětství, chtěl jsem se dát tehdy na letectví: nad zábradlím rozviklaných schůdků propadal jsem tesknici a smutku, bezradný ve věčném nepokoji hledíval jsem **za bílými stroji**. Štítíl jsem se oroseně plísně v oknech domků vzhlížejících přísně, rozhledna však, rozkročena k jaru, jako kdyby hrála na kytaru, slyšela můj pláč a moje vzdechy, když jsem míjel postříbřené střechy.

(2) Těžko nevzpomínat bez zámutku města dětských lásek, naivních smutků, žil jsem s jeho světly, s jeho květy, lampář zhasil světla u Lorety. A já prchal po kamenném svahu, **ztrácej**e chvílemi rovnováhu; svatý, jehož socha stála na úbočí, neviděl mě, měl zavřené oči.

Vysvětlivka: *Loreta* – pražská kaple

(*J. Seifert, Rozhledna na Petříně, upraveno*)

TEXT 2

V poezii se setkáváme s tím, že něco, co je v běžném životě neživé, je **personifikováno** (personifikace = zosobnění). Např. ve větě *Slunce se na mě smálo* nebo v souvětí *Připadalo mi, že mě slunce hladí po tváři* je personifikováno slunce.

2 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- [A] V textu je popisován konec první dětské lásky.
- [B] V textu je zmíněna socha nejmenovaného světce.
- [C] V textu je zmíněna kytice, kterou Hynek věnoval Jarmile.
- [D] V textu je popisován smutek muže, který zhasíná lampy u Lorety.

3 Které z následujících tvrzení o první části TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

2023 A — 33

- [A] V této části textu je personifikována plíseň.
- [B] V této části textu jsou personifikovány střechy.
- [C] V této části textu je personifikována rozhledna.
- [D] V této části textu jsou personifikovány schůdky.

4

Tvrzení č.1: Slovní spojení *bílé stroje* v TEXTU 1 použil Hynek.

Tvrzení č.2: Slovní spojení *bílé stroje* v TEXTU 1 nejspíše označuje letadla.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení TEXTU 1?

(Posuzované slovní spojení je v TEXTU 1 vyznačeno tučně.)

- [A] ne, žádné z těchto tvrzení
- [B] ano, každé z těchto tvrzení
- [C] ano, avšak pouze tvrzení č. 1
- [D] ano, avšak pouze tvrzení č. 2

5 Které z následujících tvrzení o slovesném tvaru podtrženém v TEXTU 1 je pravdivé?

- [A] Tvar *ztrácej*e v textu vyjadřuje děj následující po jiném ději – dotýčný prchala chvíli poté začal ztrácet rovnováhu.
- [B] Tvar *ztrácej*e v textu vyjadřuje děj následující po jiném ději – dotýčný zhasil světla a chvíli poté začal ztrácet rovnováhu.
- [C] Tvar *ztrácej*e v textu vyjadřuje děj současně probíhající s jiným dějem – dotýčný prchal a zároveň občas ztrácel rovnováhu.
- [D] Tvar *ztrácej*e v textu vyjadřuje děj současně probíhající s jiným dějem – dotýčný zhasil světla a zároveň občas ztrácel rovnováhu.

6 Přiřaďte k jednotlivým větám (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Větné členy mohou být ve větách uvedeny v libovolném pořadí. Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou.)

6.1 Někdo sestře poslal milostný dopis.
6.2 Učebnice angličtiny dostanou žáci později.
6.3 Příchozí ochotně podepsali prezenční listiny.

- [A] Věta obsahuje podmět, přísudek, přívlastek shodný a dva předměty.
- [B] Věta obsahuje podmět, přísudek, přívlastek neshodný a dva předměty.
- [C] Věta obsahuje podmět, přísudek, dva přívlastky shodné a příslovečné určení.
- [D] Věta obsahuje podmět, přísudek, přívlastek shodný, předmět a příslovečné určení.
- [E] Věta obsahuje podmět, přísudek, přívlastek neshodný, předmět a příslovečné určení.

7 Ke každé z následujících podúloh (7.1 a 7.2) napište současné (tj. ne zastaralé) spisovné slovo, které odpovídá zadání a zároveň není vlastním jménem.

7.1 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného jednoslabičné, je příbuzné se slovem ŘÍKAT, skloňuje se podle vzoru KOST a **neobsahuje** předponu.

7.2 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tríslabičné, je příbuzné se slovem ROVNAT, skloňuje se podle vzoru STAVENÍ a **obsahuje** předponu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

(1) Sidra a Tak kráčely muzeem rovnou ke kurátorčině pracovně. Když však došly na místo, čekalo je **nemilé** překvapení. Na obrazovce nad kanceláří blikala zpráva: *Šla jsem již domů. Vaše požadavky budou vyřízeny ve vedlejší kanceláři.* „Zatraceně!“ rozmrzele konstatovala Tak a **nesměle** zaklepala na sousední dveře. Vzápětí ovšem ztuhla. Ve dveřích stál totiž Aeluon.

(2) „Jsem kurátor Joje. Jak vám můžu pomoci?“ zeptal se jich a tváře se mu přitom zbarvily zvědavou hnědou.

Následně Tak udělala něco, co je pro rasu Aeluonů neobvyklé – odpověděla slovy místo barvami: „Omlouvám se, ale nedávno jsem mluvila s kurátorkou Thixis o svém výzkumu. Potřebuju povolení prozkoumat určité exponáty.“ Normálně by fakt, že příslušník Aeluonů promluví před někým z jiné rasy nahlas, byl považován za vstřícné gesto vůči cizinci, v tomto případě vůči Sidře. Ovšem to, že Tak zcela vynechala vizuální odpověď, vypadalo podivně, *****. Sidra ale věděla, že lhaní barvami je pro Aeluony opravdu **náročné**.

„**Jistě**, Thixis mě o tom informovala,“ přikývl kurátor, „předpokládám, že obě jste součástí výzkumného týmu. Nebylo vás ale původně víc?“ „Ostatním není dobře,“ zalhala Sidra a její dráhy přitom vděčně pomyslely na profesora Dega, s jehož pomocí zvládla vymazat svůj protokol upřímnosti. Vyděšená Tak se zatím soustředila na ovládání svých chromatoforů: nesměl ji prozradit ani náznak nervózní červene.

Joje se zadíval na Tak a poněkud netaktně podotkl: „Ani vy nevypadáte zcela zdravě.“

„Kolegyni otekl po koktejlu jazyk,“ zachraňovala situaci Sidra a umělé srdce jí bilo jako o závod, „musela si vzít léky a od té doby je trochu mimo.“

„No dobrá, nebudu vás už zdržovat,“ zakončil rozhovor kurátor, „dokumenty máte v pořádku, takže příslušné exponáty můžete prozkoumat.“ A zavřel dveře kanceláře. „Sakra! Myslíš, že zjistil, že nejsme výzkumnice, ale chystáme se krást?“ zašeptala Tak.

Vysvětlivky: *kurátor* – správce sbírek, např. v muzeu; *chromatofor* – buňka obsahující barvivo

(*B. Chambersová, Dvě místa na slunci, upraveno*)

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Thixis zanechala na dveřích Jojeho kanceláře vzkaz adresovaný Sidře a Tak.

8.2 Joje si všiml, že následkem požití léků se zdravotní stav Tak v průběhu setkání zhoršil.

8.3 Joje v závěru setkání odhalil, že mu Sidra a Tak lžou, a nabyl proto přesvědčení, že jsou zlodějky.

8.4 Sidra nesla s nelibostí, že kvůli vymazanému protokolu upřímnosti musí na Jojeho otázky odpovídat nepravdivě.

9 Vypište z první části výchozího textu dvě zájmena.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného zájmena, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

10 Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výchozím textu, aby dané souvětí bylo gramaticky správné a zároveň se v něm uplatnil stupňovací poměr?

- [A] ne-li až nezdvořile
- [B] tudíž až nezdvořilě
- [C] ne-li dost nezdvořilě
- [D] tudíž dost nezdvořile

11 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež *nelze* v kontextu výchozího textu považovat za antonyma?

- (První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)
- [A] nemilé – milé
- [B] nesměle – směle
- [C] náročné – nenáročné
- [D] jistě – nejistě

12

Tvrzení: V druhé části výchozího textu prostřednictvím přímé řeči hovoří (*****)

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení bylo pravdivé?

- [A] celkem tři příslušníci stejné rasy
- [B] celkem čtyři příslušníci stejné rasy
- [C] celkem tři postavy, z nichž dvě jsou příslušníci stejné rasy
- [D] celkem čtyři postavy, z nichž tři jsou příslušníci stejné rasy

13 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je zapsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N).

13.1 Jakmile přibyl na stěnu první lištu, prohlásil, že je unavený a musí si trochu oddechnout.

13.2 Po dnešní dlouhé pěši túře rodiče rozhodli, že se zítra na vrchol hory necháme vyvézt lanovkou.

13.3 Milošovy vtipy tentokrát nerozesmály ani jeho přátele, kteří většinou uvítali každý jeho rozpustilý kousek.

13.4 Městští zastupitelé na podnět skupiny místních obyvatel schválili, že budovy v areálu staré zástavby budou modernizovány.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Dítěti ***** být středem pozornosti může nástup do 1. třídy činit problémy. Během času xxxxx ve škole se však zpravidla naučí dát prostor i svým vrstevníkům.

14

14.1 Napište náležitý spisovný tvar slova *zyklýl*, který patří na první vynechané místo (*****) ve výchozím textu.

14.2 Napište náležitý spisovný tvar slova *prožitýl*, který patří na druhé vynechané místo (xxxxx) ve výchozím textu.

(Po doplnění náležitého tvaru musí být příslušný větný celek gramaticky správný.)

15 Seřad'te jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] „Někoho z práce?“ vyzvíдалa má sestra Maeve. Sandy se na chvíli zamyslela: „To asi ne. Kde máš bráchu?“
- [B] Když otec přivedl Andreu do Holandské vily poprvé, naše hospodyně Sandy přišla k sestře do pokoje a oznámila: „Otec tu má návštěvu a rád by vás s ní seznámil.“
- [C] „Abych měl soukromí,“ odpověděl jsem, ačkoliv jsem ve svých osmi letech neměl ponětí, co to vlastně soukromí je. Líbilo se mi to slovo – a taky pocit, že když za sebou zatáhnu závěsy, ocitnu se ve vlastním malém světě.
- [D] Měl jsem vyzkoušeno, že v téhle pozici dohlédnu mezerou mezi sloupky zábradlí až do salonku. Viděl jsem, že před krbem stojí můj otec a hovoří s neznámou ženou. To mi zatím stačilo. Vrátil jsem se proto potichu do pokoje.
- [E] Host v přízemí byl ale každopádně záhada, která mě lákala. Táta neměl přátele, rozhodně ne takové, kteří by nás navštěvovali v sobotu večer. Vylezl jsem proto ze své skrýše u okna, opatrně jsem vyšel na chodbu a lehl si na koberec nad schody.
- [F] „U okna,“ prozradila Maeve. Sandy roztáhla závěsy, za nimiž se skrýval široký parapet upravený k sezení, a zeptala se mě: „Proč se tu schováváš?“

(*A. Patchettová, Holandská vila, upraveno*)

16 Vypište z každé z následujících vět (16.1 a 16.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

16.1 Závan horského větru byl v tom mimořádně horkém odpolední opravdu osvěžující.

16.2 Mohli by dnešní lidé vůbec žít bez moderní techniky a dalších vymožeností?

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Papírového robota vyrobíme ze 6 krabic. Na plochy, které budou přilepené k sobě, použijeme oboustrannou lepicí pásku. Na hlavu robota z krychlové krabice nalepíme ruličku od toaletního papíru představující anténu. Když máme vybrané všechny krabice, stačí je slepit. Nahoru přilepíme hotovou hlavu. Poté na největší kvádrovou krabici, z níž bude tělo robota, přilepíme dvě podlouhlé krabice (nohy) a dvě úzké krabice (ruce).

17 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

- [A] Tento popis pracovního postupu vykazuje nedostatky, například některé kroky na sebe logicky nenavazují.
- [B] Jde o líčení (tj. subjektivně zabarvený popis) vykazující nedostatky, například některé kroky na sebe logicky nenavazují.
- [C] Tento popis pracovního postupu vykazuje nedostatky: jednotlivé kroky na sebe sice logicky navazují, chybí však přesné rozměry krabic.
- [D] Jde o líčení (tj. subjektivně zabarvený popis) vykazující nedostatky: jednotlivé kroky na sebe sice logicky navazují, chybí však přesné rozměry krabic.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Minulý týden se davy lidí vydaly do pražských Holešovic, kde se konal již 27. ročník veletrhu Svět knihy. Tato čtyřdenní událost je nejvýznamějším svátkem literatury v České republice. Celé akci, na niž jako obvykle přijaly pozvání výrazné literární osobnosti, vévodily knižní novinky z Itálie.

V rámci autorských čtení se návštěvníci mohli seznámit s různými spisovateli. Jednou z letošních hvězd byla kanadská autorka napínavých detektivek. Její oddaní fanoušci ji nadšeně vítali. Knižní veletrh, s nímž je zpjatý bohatý doprovodný program, se však nezaměřuje jen na dospělé. Zajímavými aktivitami se organizátoři snaží dosáhnout toho, aby se stále nesnižovaly počty dětských čtenářů. Čtení přece pozitivně ovlivňuje jak představivost, tak šíří slovní zásoby.

Letošní veletrh návštěvníkům tradičně nabídl smysluplně strávený čas, další ročník přivítá velké i malé knihomoli na jaře příštího roku.

18 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Podtržené výrazy jsou zapsány správně.

Ohebná slova zapište bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užitá v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

TEXT 1

(1) Skotská krajina je poseta tajemnými stavbami s atypickou konstrukcí: jsou postaveny výhradně z plochých neopracovaných kamenů a bez použití malty. Tyto záhadné věže se nazývají brochy. Na některých se čas nepodepsal, z jiných zbyly jen ruiny.

Brochy, které se dochovaly celé, jsou vysoké zhruba 13 metrů a z dálky svým tvarem připomínají dětské bábovičky. Vnitřní průměr těchto brochů se u země pohybuje mezi 10 a 15

metry a směrem vzhůru se zmenšuje. Věže mají dvojité obvodové zdi: v mezeře mezi vnější a vnitřní zdí se zpravidla nacházely schody, jež vedly z nádvoří do vyšších pater.

Je prokázáno, že první brochy byly na území Skotska postaveny v 6. století př. n. l. O tom, kdo a za jakým účelem je postavil, však vědci vedou dlouhá léta diskuse. *****, zatím totiž nebyly všechny rozvaliny z dané oblasti prozkoumány.

(2) Pohled na mapu odhalí, že brochy často stojí na strategických místech, navíc bývají chráněny přírodními překážkami, např. strmými útesy. Mohly tedy plnit funkci obranných pevností. Tato hypotéza má ale háček – věže rozhodně nebyly nedobytné. Nepřítel by snadno kamennou stěnu zdolal, absence oken či ochozů na střeše totiž neumožňovala aktivní obranu.

(3) Vzhledem k uspořádání interiéru se tedy nabízí možnost, že brochy sloužily jako běžná obydlí (patrně pro vysoce postavené jedince), což by potvrzovaly i nalezené fragmenty keramiky. V jedné věži mohlo žít odhadem až dvacet lidí včetně služebnictva. Na nádvoří v přízemí byl zřejmě ustájen **dobytek**, v patrech se nacházely obytné prostory a skladiště potravin. Protože brochy neměly okna, jediným zdrojem světla byl oheň.

Brochy se z neznámých důvodů přestaly stavět kolem roku 100 n. l., obydlené však zůstaly ještě v následujících staletích. Ačkoli se zatím nepodařilo objasnit všechny záhady kamenných věží, jedno je jisté – jde o výjimečný architektonický počín.

(www.stoplusjednicka.cz; www.dotyk.cz, upraveno)

TEXT 2

Ve větě typu A lze zcela jednoznačně určit podmět, např. *Hádku vyvolal stres*.

Ve větě typu B nelze zcela jednoznačně určit podmět, např. *Spor vyvolal stres* (Vznikl spor kvůli stresu, nebo vznikl stres kvůli sporu?).

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

19.1 První broch byl na území Skotska postaven před více než 2 500 lety.

19.2 Vnitřní průměr dochovaného brochu je v nejvyšším místě této stavby menší než 15 metrů.

19.3 Všech dvacet členů komunity, která obývala brochy, v tehdejší společnosti zastávalo vysoké funkce.

19.4 V mezeře mezi vnější a vnitřní obvodovou zdí brochů byly obvykle schody, po nichž bylo možné se dostat z nádvoří do vyšších pater.

20 Která z následujících možností patří na vynechané místo (***) v TEXTU 1?**

- [A] Známý dosud není ani přesný počet postavených věží
- [B] Známá doposud není ani poloha žádné z postavených věží
- [C] Známá doposud není ani přibližná podoba staveb zvaných brochy
- [D] Známý dosud není ani způsob opracovávání kamenů při stavbě brochů

21 Které z následujících tvrzení o dvou větách podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?

- (Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)
- [A] Obě tyto věty jsou typu A.
- [B] Obě tyto věty jsou typu B.
- [C] Věta z druhé části textu je typu A, věta ze třetí části textu je typu B.
- [D] Věta z druhé části textu je typu B, věta ze třetí části textu je typu A.

22 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- [A] V textu je zmíněna hypotéza, že brochy bylo možné dobýt, její pravdivost je však následně zpochybněna.
- [B] V textu je zmíněna hypotéza, že brochy mohly sloužit jako obranné pevnosti, její pravdivost je však následně zpochybněna.
- [C] V textu je zmíněna hypotéza, že brochy nebylo možné dobýt, a její pravdivost je doložena konkrétními příklady, např. absencí oken.
- [D] V textu je zmíněna hypotéza, že brochy mohly sloužit jako obranné pevnosti, a její pravdivost je doložena konkrétními příklady, např. absencí oken.

23 Které z následujících tvrzení o slově dobytek tučně vyznačeném v TEXTU 1 je pravdivé?

- [A] Toto slovo je vždy citově zabarvené, tedy jak v TEXTU 1, tak ve větě *Ten mladý právník je ale dobytek*.
- [B] Toto slovo není nikdy citově zabarvené, tedy ani v TEXTU 1, ani ve větě *Ten mladý právník je ale dobytek*.
- [C] Toto slovo není v TEXTU 1 citově zabarvené, ale ve větě *Ten mladý právník je ale dobytek* citově zabarvené je.
- [D] Toto slovo je citově zabarvené v TEXTU 1, ale ve větě *Ten mladý právník je ale dobytek* citově zabarvené není.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Jízda do práce a zpět Vít'ovi každý den zabrala dvě hodiny. Našel si proto nové místo ve firmě KZO, sídlící jen 15 minut od jeho domu. Záhy se však tato firma přestěhovala do jiného města. Když se Vít'a sešel se sousedkou Terezou, postěžoval si jí: „Tomu se říká dostat se z bláta do louže. Ted' každý den zase trávím dojížděním dvě hodiny!“

24 Které z následujících tvrzení vystihuje situaci popsanou ve výchozím textu?

- [A] Vít'a popletl ustálené slovní spojení *dostat se z bláta pod okap*, jímž chtěl vyjádřit nespokojenost se svou situací.
- [B] Vít'a pomocí ustáleného slovního spojení vyjádřil nespokojenost s tím, že se jeho situace navzdory očekávání nezlepšila.
- [C] Vít'a popletl ustálené slovní spojení *dostat se z bláta pod okap*, jímž chtěl vyjádřit nespokojenost s neseriózním jednáním firmy KZO.
- [D] Vít'a pomocí ustáleného slovního spojení vyjádřil nespokojenost s tím, že firma KZO za své neseriózní jednání odmítá nést odpovědnost.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–28

(1) Ještě v polovině 19. století bylo hlavní úklidovou pomůckou koště. Na sklonku století se sice objevily první úklidové stroje poháněné motorem, příliš účinné však nebyly. Nečistoty totiž nenasávaly, ale jen odfoukávaly.

Za vynálezce vysavače je považován Hubert Booth. Výsledkem jeho experimentů bylo koňmi tažené zařízení o velikosti drožky, které sestrojil a roku 1901 si nechal patentovat. Boothův vysávací kočár zastavil před domem, pracovník firmy nastartoval spalovací motor zabudovaný ve stroji a poté pomocí dlouhé hadice vysál prach z domácnosti. I přes rámus při vysávání, na nějž si mnozí Londýňané stěžovali, byl o Boothovy úklidové služby zájem. Demonstrace jeho vysavače dokonce proběhla i před královskou rodinou.

(2) Dalším průkopníkem v dějinách moderního vysávání byl školník James Spangler. Coby astmatik se při úklidu neustále potýkal s problémy zapříčiněnými zvířeným prachem. Roku 1907 konečně objevil řešení: vynalezl první přenosný vysavač. Patent na tento převratný vynález o rok později prodal Williamu Hooverovi, zakladateli americké firmy vyrábějící domácí spotřebiče.

Za pár let pronikly přenosné vysavače i do Evropy, a to když se na trhu objevil na svou dobu obdivuhodně lehký model LUX 1, který vyrobila společnost Electrolux. Pro vysavač **se** rázem **vžil** název lux a od té doby se už nevysává, ale luxuje.

(www.idnes.cz; epochaplus.cz, upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Model LUX 1, výrobek společnosti Electrolux, byl uveden na trh v minulém století.

25.2 Během procesu vysávání Boothovo zařízení fungovalo výhradně na koňský pohon.

25.3 Patent na Spanglerův přenosný vysavač koupil v roce 1908 zakladatel jedné americké firmy.

25.4 Velká hlučnost Boothova vysávacího zařízení vyvolala demonstraci nespokojených občanů Londýna.

26 Vypište z druhé části výchozího textu tři podstatná jména, která jsou v textu užitá v 6. pádě.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

27 Které z následujících tvrzení o slovese tučně vyznačeném ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Sloveso *vžil se* má v textu význam *soužitím se přizpůsobil*, a pokud ho nahradíme slovesem *ujal se*, význam textu zůstane zachován.
- [B] Sloveso *vžil se* má v textu význam *stal se obvyklým*, a pokud ho nahradíme slovesem *ujal se*, význam textu zůstane zachován.
- [C] Sloveso *vžil se* má v textu význam *soužitím se přizpůsobil*, a pokud ho nahradíme slovesem *vcítil se*, význam textu zůstane zachován.
- [D] Sloveso *vžil se* má v textu význam *stal se obvyklým*, a pokud ho nahradíme slovesem *vcítil se*, význam textu zůstane zachován.

28 Které z následujících tvrzení o zájmenu podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Toto zájmeno je v textu užito v množném čísle a odkazuje ke slovu *drožky*.
- [B] Toto zájmeno je v textu užito v množném čísle a odkazuje ke slovu *zařízení*.
- [C] Toto zájmeno je v textu užito v jednotném čísle a odkazuje ke slovu *drožky*.
- [D] Toto zájmeno je v textu užito v jednotném čísle a odkazuje ke slovu *zařízení*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 29

Kryštof nakonec musel prodat, navíc dost pod cennou, zlatou medaili z mistrovství světa.

29 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

- [A] Výchozí text je zapsán pravopisně správně.
- [B] Výchozí text obsahuje pravopisnou chybu: místo *nakonec* má být na *konec*.
- [C] Výchozí text obsahuje pravopisnou chybu: místo *cennou* má být *cenou*.
- [D] Výchozí text obsahuje pravopisnou chybu: místo *medaili* má být *medaily*.

30 Přiřaďte k jednotlivým tvrzením (30.1–30.4) odpovídající souvětí (A–F).

(Spisovnost/nespisovnost posuzujte z hlediska současné češtiny. Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou.)

30.1 Oba podtržené tvary jsou v daném souvětí nespisovné, první podtržený tvar však může být v jiném kontextu spisovný.
30.2 Oba podtržené tvary jsou v daném souvětí nespisovné, druhý podtržený tvar však může být v jiném kontextu spisovný
30.3 První podtržený tvar je spisovný, druhý podtržený tvar je v daném souvětí nespisovný, avšak v jiném kontextu může být spisovný.
30.4 Druhý podtržený tvar je spisovný, první podtržený tvar je v daném souvětí nespisovný, avšak v jiném kontextu může být spisovný.

- [A] Musíte ty auta přeparkovat, právě totiž začli čistit ulici.
- [B] S chutí bych ti vypla počítač, kdybys nemusel dělat referát.
- [C] Pivní tácky pod nohama židle zajistily, že se už tak neviklala.
- [D] Nájemní smlouvu si radši vytisk dvakrát, aby neměl žádný potíže.
- [E] Zeptal se kamaráda ze školy, jaké pravidla platí pro běžecké závody.
- [F] Poděkování patří záchránářům, kteří pomohli oboum zraněným mužům.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–4

TEXT 1

- (1) Když se hvězdy vyrojily, měsíc byl jak šátek bílý, ztichla celá ves. Za oknem už světlo zhaslo, jiné, bledší, padá na sklo a jen někde v chlévě řinčel řetěz o řetěz.

- (2) Snům se nikdo neubrání. Chlapec snil, snil bez ustání, měsíc svítil mu – ruce v klíně, v zamyšlení bloudil, **sedě** na kameni, zemí, kterou neuviděl nikdy ve filmu.

- (3) Hvězdy svítí vyčítavě, co všechno měl tenkrát v hlavě, čím všim býti chtěl. Už se loučil s rodným krajem, chtěl lovit zvěř asagajem, chtěl se státí námořníkem rychlých karavel.

- (4) Pro perlu se spustil ke dnu, chce mamince přinést jednu, viděl led a sních. Choulil se do teplých koží, v moři spatřil hlavu mroží, svítily mu jiné hvězdy, neznal žádnou z nich.

- (5) Přešly roky, den se chýlí, měsíc je jak šátek bílý, ztichla celá ves. Za oknem už světlo zhaslo, jiné, bledší, padá na sklo a jen někde v chlévě řinčí řetěz o řetěz.

- Vysvětlivky: *asagaj* – africký oštěp; *karavela* – typ plachetnice

- (*J. Seifert, Chlapec a hvězdy*)

TEXT 2

- Epizeuxis** – opakování téhož slova / slovního spojení bezprostředně za sebou v rámci jednoho verše.

- Anafora** – opakování téhož slova / slovního spojení na začátku bezprostředně po sobě jdoucích veršů.

1

Tvrzení č. 1: Před rodným domem snícího chlapce stojí chlév.

Tvrzení č. 2: Chlapec se v jednom ze svých snů přikryl mroží kůží.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení TEXTU 1?

- [A] ne, žádné z těchto tvrzení
- [B] ano, každé z těchto tvrzení
- [C] ano, avšak pouze tvrzení č. 1
- [D] ano, avšak pouze tvrzení č. 2

2 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Tvar *sedě* je v TEXTU 1 vyznačen tučně.)

- [A] Tvar *sedě* v textu vyjadřuje, že chlapec usedl na kámen až chvíli poté, co v zamyšlení bloudil jakousi zemí.
- [B] Tvar *sedě* v textu vyjadřuje, že chlapec seděl na kameni právě v té chvíli, kdy v zamyšlení bloudil jakousi zemí.
- [C] Tvar *sedě* v textu vyjadřuje, že chlapec seděl na kameni až do chvíle, než začal v zamyšlení bloudit jakousi zemí.
- [D] Tvar *sedě* v textu vyjadřuje, že chlapec usedl na kámen právě v té chvíli, kdy přestal v zamyšlení bloudit jakousi zemí.

3 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- [A] V druhé části textu se vyskytuje epizeuxis, nikoli však anafora.
- [B] V druhé části textu se vyskytuje epizeuxis a současně také anafora.
- [C] Ve třetí části textu se vyskytuje epizeuxis, nikoli však anafora.
- [D] Ve třetí části textu se vyskytuje epizeuxis a současně také anafora.

4 Ve verši *ztichla celá ves* není sdělovaná skutečnost vyjádřena přímo, ale pomocí přenesení významu. Ve které z následujících vět dochází k přenesení významu nejpodobnějším způsobem jako v uvedeném verši?

- [A] Ujeli teprve třetinu cesty.
- [B] Seběhla se tam půlka naší ulice.
- [C] Davy lidí se shromáždily na náměstí.
- [D] Skupina žáků odjela do hlavního města.

5 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- [A] Autoři dokumentu spovídali viníky ekologické havárie.
- [B] Autoři dokumentu zpovídali viníky ekologické havárie.
- [C] Autoři dokumentu spovídali vinníky ekologické havárie.
- [D] Autoři dokumentu zpovídali vinníky ekologické havárie.

6 Přiřaďte k jednotlivým souvětím (6.1–6.3) druh věty vedlejší (A–E), která se v daném souvětí vyskytuje. (Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou.)

6.1 Zeptej se raději na cestu, at’ se stále nemotáme v kruhu.
6.2 Než rodiče přijdou z práce, pokusím se připravit dobrou večeři.
6.3 Poněvadž jsme vyrazili na nádraží s předstihem, stihli jsme dřívější vlak.

- [A] příslovečná místní
- [B] příslovečná časová
- [C] příslovečná účelová
- [D] příslovečná příčinná
- [E] příslovečná způsobová

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 7–11

(1) Na jihozápadě Slovinska se nachází Predjamský hrad, největší jeskynní hrad na světě. Pojmenován byl podle své polohy: slovinské slovo *jama* označuje jeskyni, jde tedy doslova o hrad před jeskyní. Unikátní památka, jejíž zadní část je vytesána do skalního masivu, totiž stojí **hned** u vstupu do rozsáhlého jeskynního komplexu.

První písemná zmínka o Predjamském hradu pochází ze středověku, konkrétně z roku 1274. Po staletí hrad poskytoval bezpečné útočiště. Kvůli své poloze byl **takřka** nedobytný, navíc v jeskyních pod ním se nacházely tajné chodby, jimiž bylo možné dostat se do blízkého města a přinést odtud na hrad zásoby potravin. Díky tomu obyvatelé hradu při obléhání netrpěli hlady. Někteří dobyvatelé sice zkoušeli otrávit říčku Lokvu a tím hrad odříznout od životně důležité vody, na Predjamské ale nevyzráli. Ve vlhkých jeskyních totiž bylo vody dost.

(2) V 15. století našel na hradě azyl loupeživý rytíř Erasmus. Záhy začali sídlo obléhat vojáci, **zločinec** si byl ale natolik jistý nedobytností hradu, že se jim **nepokrytě** vysmíval: například jim po sluhovi posílal čerstvé jídlo. Hrad se tehdy podařilo dobýt po více než ročním obléhání, ale údajně jen kvůli lidské chamtivosti. Vojáci prý podplatili sluhu, aby jim prozradil, jak do hradu proniknout. Erasma každopádně stihl spravedlivý trest.

(3) Na přelomu 16. a 17. století bylo majestátní sídlo přestavěno. Původní stavba **nenávratně** zmizela za novými zdmi a Predjamský hrad získal svou současnou podobu. Během své existence vystřídal několik majitelů ze šlechtických rodů, po skončení druhé světové války přešel do vlastnictví státu.

Tuzemské i zahraniční turisty dnes láká prohlídka vstupní věže či zdejšího muzea, poodhalujícího kouzlo středověku. Vyhledávané jsou také exkurze do krápníkové jeskyně, která se rozkládá přímo pod hradem. Úsek jeskynního komplexu přístupný veřejnosti je dlouhý 700 metrů.

(*www.idnes.cz; zoom.iprima.cz, upraveno*)

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
7.1 Délka jeskynního komplexu, který se nachází pod Predjamským hradem, je 700 metrů.
7.2 Slovinské slovo *jama*, které má význam jeskyně, vzniklo z pojmenování označujícího Predjamský hrad.
7.3 Stavba Predjamského hradu, unikátní středověké památky na jihozápadě Slovinska, byla zahájena v roce 1274.
7.4 Tajné chodby, nacházející se v jeskyních pod Predjamským hradem, umožňovaly přinést do hradu potraviny z nedalekého města.
8 Které z následujících tvrzení o druhé části výchozího textu je pravdivé?

- [A] Informace, proč se vojákům podařilo dobýt Predjamský hrad, je v této části textu čtenářům předkládána jako fakt.
- [B] Informace, že vojáci obléhali Predjamský hrad déle než rok, je v této části textu čtenářům předkládána jako domněnka.
- [C] Informace, že během obléhání posílal Erasmus vojákům čerstvé jídlo, je v této části textu čtenářům předkládána jako fakt.
- [D] Informace, kdy na Predjamském hradě pobýval loupeživý rytíř Erasmus, je v této části textu čtenářům předkládána jako domněnka.

9 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež *nelze* v kontextu výchozího textu považovat za synonyma?

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- [A] hned – záhy
- [B] takřka – skoro
- [C] nepokrytě – otevřeně
- [D] nenávratně – nadobro

10 Které z následujících tvrzení o dvou slovech podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Obě tato slova jsou v kontextu textu citově zabarvená.
- [B] Citově zabarvené je v kontextu textu pouze slovo *otrávit*.
- [C] Citově zabarvené je v kontextu textu pouze slovo *zločinec*.
- [D] Ani jedno z těchto slov není v kontextu textu citově zabarvené.

11 Vypište ze třetí části výchozího textu tři podstatná jména, která jsou v textu užita ve 4. pádě.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

12 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je zapsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N).

12.1 Stezka, která se vinula po úbočí prudké stráně, byla za špatného počasí obtížně schůdná.
12.2 Radimovi starosti mě docela trápí, a proto mu vždy pozorně naslouchám, když se mi svěřuje.
12.3 Mezi jeho nejznámější fi lmy patří snímek o nesmělé dívce, která touží po lásce, ale nenachází ji.
12.4 Jestli nechce mít na svědomí rozpoutání další nepřijemné hádky, měl by rozhodně přestat s těmi jízlivými řečmi.

13 Ke každé z následujících podúloh (13.1 a 13.2) napište současné (tj. ne zastaralé) spisovné slovo, které odpovídá zadání a zároveň *není* vlastním jménem.

13.1 Napište přídavné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dvouslabičné, je příbuzné se slovem JÍST, skloňuje se podle vzoru MLADÝ a **neobsahuje** předponu.

13.2 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem BRANKA, skloňuje se podle vzoru Soudce a **obsahuje** předponu.

14 Seřad'te jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] Po chvíli se mi konečně povedlo nohu vysvobodit ze sevření jeho ruky. Sřemhlav jsem se hnala k východu. Přestože jsem pomalu získávala náskok, nezpomalovala jsem.
- [B] To ticho mě trochu uklidnilo. Rozhodla jsem se tedy, že se začnu zvolna sunout podél skalní stěny. Náhle se ozvalo mohutné šplouchnutí.
- [C] Kyle zavrčel, nicméně pořád mi svíral kotník. Táhla jsem se vpřed skoro ve vodorovném předklonu, při každém kroku mi hrozil další pád.
- [D] Byla jsem lapená v černé díře a východ z jeskyně hlídal Kyle. Navzdory neuvěřitelnému strachu jsem se snažila soustředit. Co se děje? Plíží se snad Kyle ke mně? Napínala jsem sluch, ale vůbec nic jsem neslyšela.
- [E] *Jde ke mně přes jezírko*, uvědomila jsem si. *Musím utéct!* Váhala jsem o vteřinu déle, než jsem měla. Silné prsty mě popadly za kotník. Svalila jsem se na zem, ale on našťásti taky. S námahou jsem se zvedla.
- [F] Vtom o skálu třeskl kámen. Hodil ho po mně Kyle, aby mě zastavil. Koleni mi explodovalo bolestí. Spadla jsem a vzápětí už mě drtila tíha Kylova těla. Surově mi zatlačil hlavu pod hladinu. Nestihla jsem zatajit dech a vdechla jsem vodu. Cítila jsem, že ztrácím vědomí.

(*S. Meyerová, Hostitel, upraveno*)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 15

V dubnu se uskutečnilo několik policejních akcí ***** na neukázněné řidiče. Policisté se nejčastěji setkávali s přestupky nepozorností při řízení.

15

15.1 Napište **náležitý** spisovný tvar slova *zaměřený*, který patří na první vynechané místo (*****) ve výchozím textu.

15.2 Napište **náležitý** spisovný tvar slova *způsobený*, který patří na druhé vynechané místo () ve výchozím textu.

(Po doplnění náležitého tvaru musí být příslušný větný celek gramaticky správný.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 16

„Když jsem nastoupila,“ řekla robopsycholožka Calvinová, „přidělili mi místo v budově, která stála tam, kde je dnes požární zbrojnice. Zboursali ji ještě dřív, než jste se narodil. V kanceláři jsem tehdy byla se třemi dalšími lidmi. Patřila mi polovička stolu. Všechny roboty jsme vyráběli v jediné budově. Tři roboty týdně. Kolik vám je?“

„Dvaatřicet,“ odvětil jsem.

„Vy jste tedy nezažil svět bez robotů. Víte, byly časy, kdy lidstvo stálo tváří v tvář vesmíru samo.“

(*Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.*)

16 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

- [A] Jde o odborný text, jehož součástí je popis požární zbrojnice.
- [B] Jde o umělecký text, jehož součástí je popis požární zbrojnice.
- [C] Jde o odborný text, v němž je zmíněna, nikoli však popsána požární zbrojnice.
- [D] Jde o umělecký text, v němž je zmíněna, nikoli však popsána požární zbrojnice.

17 Vypište z každé z následujících vět (17.1 a 17.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

17.1 Podle pokynů majitelky hotelu byly pro návštěvnice **připraveny lahodné zákusky rozličných tvarů**.
17.2 Pod **nápory prudkého větru** se lámaly **větve dubů i celé kmeny okolních borovic**.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Únikové hry sice vznikly už před lety, přesto i v současnosti patří k favorytům volnočasových aktivit. Soukromé firmy nabízejí nesčetné množství variant, princip her je ovšem stále stejný. Pomocí důvtipu musíte během vymezené doby (zpravidla za hodinu) uniknout ze zamčené místnosti.

Jednou z oblíbených verzí je hra *Zmizení*, která vychází ze skutečného příběhu: z jednoho bytu za nevysvětlitelných okolností zmizely tři děti. Vy se proto stáváte detektivy a hledáte stopy, které by záhadu objasnily. V roli vyšetřovatelů luštíte důmyslné rebusy a hlavolami, musíte zdolat úsek ztřežený pohybovými čidly a přijít na způsob, jak přechíst vzkaz psaný neviditelným inkoustem. Za tajnými dveřmi pak objevíte bednu se sedmi visacími zámky, která skrývá rodinné tajemství. Podaří se vám zachránit oběti zločiného spiknutí? To je ve hvězdách. Zaručeně však prožijete chvíle plné napětí.

18 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je *pravopisně správně*.

Slova zapište bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23
TEXT 1
<p>(1) Rita mi podává lístky. Jsou na nich obrázky věcí, za které se dají vyměnit: vejce, pecen chleba, červené kolečko představující plátek masa. Současné zákony totiž zakazují ženám číst. *****</p> <p>(2) „Offred, pohlídej si, aby ti dali čerstvý vejce,“ připomíná mi Rita.</p> <p>Slibuju jí, že si na to dám pozor.</p> <p>Odcházím z domu a čekám na rohu ulice. Směřem ke mně kráčí červená postava v bílém čepci – moje dvojče, můj odraz v zrcadle. Jmenuje se Ofglen. To je vše, co o ní vím. Je mou partnerkou teprve dva týdny. Nevím, co se stalo s tou předchozí. Jednoho dne prostě nepřišla a tahle ji nahradila.</p> <p>„Požehnaný bud’ plod,“ pronáší obvyklý pozdrav.</p> <p>„Kéž nás Pán vyslyší,“ odpovídám jako vždy.</p> <p>(3) Jdeme spolu do centra. Služebnice jako my musí chodit jen ve dvojicích. Prý je to v zájmu naší bezpečnosti, ale to je nesmysl: už tak jsme chráněné ažaž. Dojdeme k zátarasu. Stojí tu dva muži v uniformách Strážců víry. Nejsou to skuteční vojáci, jsou určeni k rutinním prohlídkám a pořádným úkolům. Zasalutují nám. Musí se k nám chovat uctivě vzhledem k povaze naší služby. Zkontrolují nám průkazy a pak jdeme dál.</p> <p><u>Na hlavní ulici je přece jen trochu živěji</u>. Míjíme několik hospodyň v zelené, ženy chudých mužů oblečené v ošuntělých šatech s červeno-modro-zelenými pruhy a dvojice služebnic v červené. Modrou manželek velitelů na chodnících nespatříte. Jen v autech.</p>

(4) V této části Gileádu jsou chodníky betonové. Vzpomínám na dřívější procházky městem. Vzpomínám na to, co jsem tehdy nosila: džíny, tenisky, triko. Vzpomínám na tu moc, kterou jsem měla nad vlastním životem. Tenkrát ještě ženy měly **svobodu** volby.

(*M. Atwoodová, Příběh služebnice, upraveno*)

TEXT 2

Věta typu A obsahuje podmět (ať už vyjádřený, či nevyjádřený) a přísudek, např. *Na horách padá sníh./ Je smutný*.

Věta typu B nemá podmět, např. *Na horách sněží. / Je mu smutno*.

19 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) v TEXTU 1?

- [A] Dávám si ji do kapsy, aby měla lístky po ruce.
- [B] Dávám si je do kapsy, aby měla lístky po ruce.
- [C] Dávám si lístky do kapsy, abych ji měla po ruce.
- [D] Dávám si lístky do kapsy, abych je měla po ruce.

20 Které z následujících tvrzení o druhé části TEXTU 1 je pravdivé?

- [A] V této části textu žádná z postav nic nesděluje prostřednictvím nepřímé řeči.
- [B] V této části textu jedna z postav reaguje pouze prostřednictvím nepřímé řeči.
- [C] V této části textu celkem tři postavy promlouvají prostřednictvím přímé řeči, jedna z nich něco sděluje také nepřímou řečí.
- [D] V této části textu celkem tři postavy promlouvají prostřednictvím přímé řeči, na jednu z nich reaguje čtvrtá postava nepřímou řečí.

21 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

21.1 Na lístcích musely být místo příslušných slov obrázky potravin, protože Off red je negramotná.
21.2 Všechny ženy vyjma manželek velitelů musí kvůli své bezpečnosti chodit v ulicích Gileádu pouze ve dvojicích.
21.3 Off red a Ofglen prokázaly dvěma mužům přestrojeným za Strážce víry službu tím, že za ně udělaly podřadnou práci.
21.4 Off red zjistila, že má v Gileádu příbuznou, a proto před dvěma týdny požádala o to, aby se Ofglen stala její partnerkou.

22 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež lze v kontextu TEXTU 1 považovat za antonyma?

(První slovo z každé dvojice pochází z TEXTU 1 a je v něm vyznačeno tučně.)

- [A] zákony – přestupky
- [B] předchozí – dodatečnou
- [C] chudých – zámožných
- [D] svobodu – totalitu

23 Které z následujících tvrzení o dvou větách podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Obě věty jsou typu A.
- [B] Obě věty jsou typu B.
- [C] Věta ze třetí části textu je typu A, věta ze čtvrté části textu je typu B.
- [D] Věta ze třetí části textu je typu B, věta ze čtvrté části textu je typu A.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Zjistil jsem, že Honza šikanuje sedmáky. Se spolužáky jsme se ihned začali radit, jak to budeme řešit. Jeden chtěl Honzovi promluvit do duše, druhý to chtěl oznámit naší třídní. Jen Petr podezřele mlčel a dělal, že tam není. Brzy jsem zjistil, proč se choval tak divně. ***** – sám už dlouho šikanuje kluky ze sídliště.

24 Která z následujících možností obsahuje ustálené slovní spojení vystihující situaci ve výchozím textu, a patří tedy na vynechané místo (*****) v textu?

- [A] Má totiž jazyk na vestě
- [B] Má totiž med na jazyku
- [C] Má totiž máslo na hlavě
- [D] Má totiž hlavu v oblacích

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–28

(1) Když se mluví o přístrojích, které změnily svět, málokdo z vás si vzpomene na ledničku. Přitom jde zcela nepochybně o převratný vynález.

(2) Toho, že v chladu zůstávají potraviny déle čerstvé, si lidé všimli už dávno. K jejich chlazení zprvu používali led, to ale bylo při vyšších venkovních teplotách problematické. První efektivnější chladicí systém navrhl v roce 1805 Oliver Evans, ledničku však tento vynálezce nesestrojil. V polovině 19. století zkonstruoval James Harrison přístroj na výrobu ledu, jenž se záhy uplatnil v pivovarnictví či v továrnách vyrábějících masné výrobky.

(3) První domácí ledničky poháněné motorem vznikly až roku 1911 a oproti těm dnešním byly dost neskladné: motor byl umístěn ve sklepě, zatímco chladicí skříň v kuchyni. Taková lednička navíc stála tisíc dolarů, což byl dvojnásobek průměrné ceny, za kterou se tehdy prodávalo auto. Poměr mezi cenou a užitnou hodnotou tedy zprvu nebyl optimální.

(4) V následujících letech se zařízení zdokonalovala, např. původní jedovatá chladiiva byla nahrazena látkami pro člověka méně nebezpečnými. Na konci 30. let už mělo ledničku přibližně 60 % amerických domácností. Dnes je lednička v každé domácnosti, a proto už nemusíte nakupovat jídlo každý den.

(*www.idnes.cz; www.stoplusjednicka.cz, upraveno*)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 V určité době bylo možné za pořizovací cenu ledničky koupit dvě auta.
25.2 V letech 1931–1939 si ledničku pořídilo zhruba 60 % amerických domácností.
25.3 Přístroj na výrobu ledu, který sestrojil James Harrison, našel uplatnění v potravinářském průmyslu.
25.4 První efektivnější chladicí systém vymyslel Oliver Evans, a to v jiném století, než James Harrison sestavil přístroj na výrobu ledu.

26 Vyskytuje se v některé části výchozího textu alespoň jeden větný celek, v němž se autor textu přímo obrací na čtenáře?

- [A] ne, v žádné části
- [B] ano, a to pouze v první části
- [C] ano, a to pouze v poslední části
- [D] ano, a to v první a poslední části

27 V souvětí podtrženém ve výchozím textu jsou užitá slovesa zdokonalovat a nahradit. Které z následujících tvrzení o těchto slovesech je pravdivé?

- [A] Obě tato slovesa jsou užitá v množném čísle.
- [B] Obě tato slovesa jsou užitá v jednotném čísle.
- [C] Sloveso *zdokonalovat* je užitó v množném čísle, u slovesa *nahradit* nelze jednoznačně určit, ve kterém čísle je užitó.
- [D] Sloveso *nahradit* je užitó v množném čísle, u slovesa *zdokonalovat* nelze jednoznačně určit, ve kterém čísle je užitó.

28 Vypište ze třetí části výchozího textu dvě víceslabičné předložky.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledané předložky, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 29

Kromě mnoha jiných případů se kyselina sírová používá při zpracování oleje.

29 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

- [A] Výchozí text je zapsán pravopisně správně.
- [B] Výchozí text obsahuje pravopisnou chybu: místo *kromě* má být *kromně*.
- [C] Výchozí text obsahuje pravopisnou chybu: místo *sírová* má být *sýrová*.
- [D] Výchozí text obsahuje pravopisnou chybu: místo *zpracování* má být *spracování*.

30 Přiřaďte k jednotlivým tvrzením (30.1–30.4) odpovídající souvětí (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou.)

30.1 V každé větě souvětí je pouze jedno slovo užité v nespisovném tvaru.
30.2 V každé větě souvětí jsou celkem dvě slova užitá v nespisovném tvaru.
30.3 V první větě souvětí je pouze jedno slovo užité v nespisovném tvaru, v druhé větě souvětí jsou celkem dvě slova užitá v nespisovném tvaru.
30.4 V první větě souvětí jsou celkem dvě slova užitá v nespisovném tvaru, v druhé větě souvětí je pouze jedno slovo užité v nespisovném tvaru.

- [A] Tomášovy užitečný zkušenosti z fotbalu jsem ocenil loni, když pomohly mému týmu vyhrát.
- [B] Ty seš snad úplně praštěnej, běhat po třídě s rozevřeným kružítkem je přece dost nebezpečný.
- [C] Asi bysme vám měli ještě jednou důrazně připomenout, že v celým areálu se nesměj používat mobily.
- [D] Dopravní zácpy v centru se vůbec neobávej, protože s pomocí navigace se vyhneš všem problematickým místům.
- [E] Nikdo z nás o tý jeho výbušný povaze neměl ani tušení, dokud před náma nezačal nevybíravě nadávat svejm dětem.
- [F] Milan se s oběma spolubydlícimi bez problémů domluvil na tom, kolik peněz je zapotřebí dávat do společného fondu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–4

Všichni už spí, jenom my dva jsme vzhůru, poslední dva v celém domě, já dělám na papír literaturu a ona kouká se po mně.

Šedivá myš zřejmě odněkud z polí – je konec léta a začátek sklizně… Jenom si nemysli, ono to bolí, když někdo kosou tě řízne.

Však já si nemyslím, kámoško v bídě, KLIDNĚ TU PŘENOCUJ, nějak se vejdem. Ráno se vzbudíš dřív, než někdo přijde, a večer se zase sejdem.

Budeme společně do noci škrábat, **ty** svými zoubky, já perem, nevádí, že máme jinačí kabát, hlavní je, jak ten svět berem.

(J. Nohavica, Myš, upraveno)

1 **Tvrzení č. 1:** Ve výchozím textu se píše o tom, že v domě bdí celkem dva lidé věnující se literatuře.

Tvrzení č. 2: Ve výchozím textu se píše o tom, že myš musí odejít z domu dřív, než se vzbudí ostatní nájemníci.

Je alespoň některé z výše uvedených tvrzení pravdivé?

- [A] ano, a to obě tato tvrzení
- [B] ano, ale pouze tvrzení č. 1
- [C] ano, ale pouze tvrzení č. 2
- [D] ne, žádné z těchto tvrzení

2 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Tvar *ty* je ve výchozím textu vyznačen tučně.)

- [A] Tvar *ty* je spisovný jak v textu, tak ve větě *Ar’ ty rodiče počkají na chodbě*.
- [B] Tvar *ty* je nespisovný jak v textu, tak ve větě *Ar’ ty rodiče počkají na chodbě*.
- [C] Tvar *ty* je v textu nespisovný, ale ve větě *Ar’ ty rodiče počkají na chodbě* je spisovný.
- [D] Tvar *ty* je v textu spisovný, ale ve větě *Ar’ ty rodiče počkají na chodbě* je nespisovný.

3 Které z následujících tvrzení o verši podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Tento verš je osmislabičný a rýmuje se s osmislabičným veršem z téže sloky.
- [B] Tento verš je osmislabičný a rýmuje se s devítislabičným veršem z téže sloky.
- [C] Tento verš je devítislabičný a rýmuje se s osmislabičným veršem z téže sloky.
- [D] Tento verš je devítislabičný a rýmuje se s devítislabičným veršem z téže sloky.

4 Která z následujících možností vystihuje úsek zapsaný ve výchozím textu velkými písmeny?

- [A] Jde o návrh vyjádřený pomocí rozkazovacího způsobu.
- [B] Jde o návrh vyjádřený pomocí oznamovacího způsobu.
- [C] Jde o prosbu vyjádřenou pomocí rozkazovacího způsobu.
- [D] Jde o prosbu vyjádřenou pomocí oznamovacího způsobu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

Moje máma si musí dávat velký pozor na to, co sní. Kdyby si dala třeba zeleninový salát a potom dezert se šlehačkou, hned by jí bylo špatně. Zato můj bratr klidně zapíjí pikantní guláš mléčným koktejlem a nic mu není. Má zkrátka ***** žaludek.

5 Které z následujících slov je součástí ustáleného slovního spojení vystihujícího situaci ve výchozím textu, a patří tedy na vynechané místo (*****) v textu?

- [A] sloní
- [B] labutí
- [C] kachní
- [D] medvědí

6 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- [A] Na stěně visel obraz od tohoto všestraného umělce.
- [B] Na stěně vysel obraz od tohoto všestraného umělce.
- [C] Na stěně visel obraz od tohoto všestranného umělce.
- [D] Na stěně vysel obraz od tohoto všestranného umělce.

7 Přiřad'te k jednotlivým souvětím (7.1–7.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou.)

7.1 Celý rok si přál, aby mohl jet o prázdninách se spolužáky kempovat, ale rodiče ho nakonec nepustili.
7.2 Znovu jsem si koupil lístky na zaoceánskou loď, plující z Evropy na Kubu, protože minule mě tato plavba nadchla.
7.3 I když už v mládí toužila podniknout cestu kolem světa, tento sen se jí splnil až v dospělosti, a to pouze díky výhře v loterii.

- [A] Toto souvětí se skládá ze dvou vět: první je hlavní, druhá je vedlejší.
- [B] Toto souvětí se skládá ze dvou vět: první je vedlejší, druhá je hlavní.
- [C] Toto souvětí se skládá ze tří vět, všechny jsou hlavní.
- [D] Toto souvětí se skládá ze tří vět: první a druhá jsou hlavní, třetí je vedlejší.
- [E] Toto souvětí se skládá ze tří vět: první a třetí jsou hlavní, druhá je vedlejší.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 8–12

TEXT 1

(1) Jedné listopadové noci jsem si v pracovně připravil přístroje, abych mohl vdechnout jiskru života do neživé hmoty, která ležela na zemi. Byla jedna hodina po půlnoci, déšť bubnoval do oken, když jsem spatřil, jak můj výtvor poprvé otevřel oči.

(2) Dva roky jsem tvrdě pracoval, abych oživil mrtvé tělo. Kvůli tomuto cíli jsem si odepřel klid, vše jsem tomu podřídil, avšak nyní mé srdce naplnil děs a odpor. Žlutá kůže tvora, kterého jsem s tak nesmírnými obtížemi stvořil, sotva skryla soustavu svalů a žil, jeho vlasy byly leskle černé a vodové oči měly skoro stejnou barvu jako jeho svrašťelá pokožka a úzké rty.

(3) Nesnesl jsem už dál pohled na tu stvůru. Musel jsem z pracovny utéct. Dlouho jsem se převaloval v posteli, *****. I potom mě ale ve spánku pronásledovaly nejdivočejší představy. Kráčel jsem po Ingolstadtu a zahlédl Alžbětu. Jakmile jsem k ní však přiběhl a políbil ji, její rysy se proměnily a postavu jí zahalil rubáš, v jehož záhybech lezli červi. S pocitem nevýslovné hrůzy jsem procitl. Záhy jsem v měsíčním svitu, pronikajícím do mé ložnice, spatřil své dílo. Netvor se skláněl nade mnou. Něco zamumlal a tvář mu zkrřivil úšklebek. Když ke mně natáhl ruku, vyskočil jsem z postele a vyběhl ven z domu.

(4) Rychle jsem kráčel ulicemi města, které byly teď v noci liduprázdné. Pospíchal jsem, jako bych se snažil vyhnout netvorovi, o kterém jsem byl přesvědčen, že ho potkám za každým rohem. Zpomalil jsem až před hostincem. Těsně vedle mě zastavil kočár a z něj vystoupil Jindřich Clerval. Jakmile si mě všiml, zvolal: „Milý Frankensteine, jak rád tě opět vidím!“ Stručně jsem svému příteli vylíčil nedávné události. Poté jsme se společně vydali k mému bytu, přestože jsem se děsil představy, že by tam ona stvůra ještě mohla být. Jaká byla moje úleva, když jsem doma zjistil, že můj výtvor kamsi utekl!

(M. W. Shelleyová, Frankenstein, upraveno)

TEXT 2

Charakteristika vnější: popis vzhledu literární postavy (člověka, zvířete aj.)

Charakteristika vnitřní: popis povahy literární postavy (člověka, zvířete aj.)

8 **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).**

8.1 Během jedné noci Frankenstein viděl netvora ve dvou různých místnostech.

8.2 Frankensteinovi se v noci zdálo, že jakmile políbil Alžbětu, začali po něm lézt červi.

8.3 Od doby, kdy si Frankenstein přichystal potřebné přístroje, do doby, kdy oživil netvora, uběhla pouhá hodina.

8.4 Frankenstein se musel po ulicích města pohybovat opravdu rychle, protože netvor usilující o jeho život mu byl v patách.

9 **Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) v TEXTU 1, aby dané souvětí bylo gramaticky správné a zároveň v kontextu textu smysluplné?**

- [A] až mě nakonec přemohla únava
- [B] jestli mě nakonec přemohla únava
- [C] až jsem nakonec našťestí přemohl únavu
- [D] jestli jsem nakonec našťestí přemohl únavu

10 Které z následujících tvrzení odpovídá druhé části TEXTU 1? (Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Tato část textu obsahuje vnější a zároveň vnitřní charakteristiku Frankensteina.
- [B] Tato část textu obsahuje vnější, nikoli však vnitřní charakteristiku Frankensteina.
- [C] Tato část textu obsahuje vnější a zároveň vnitřní charakteristiku Frankensteinova výtvoru.
- [D] Tato část textu obsahuje vnější, nikoli však vnitřní charakteristiku Frankensteinova výtvoru.

11 Které z následujících tvrzení o slově *hrůza* tučně vyznačeném v TEXTU 1 je pravdivé?

- [A] V textu je toto slovo citově zabarvené a je zde užito ve významu *velký strach*.
- [B] V textu je toto slovo citově zabarvené a je zde užito ve významu *strašná událost*.
- [C] V textu je toto slovo užito ve významu *velký strach*, citově zabarvené zde ale není.
- [D] V textu je toto slovo užito ve významu *strašná událost*, citově zabarvené zde ale není.

12 Vypište ze čtvrté části TEXTU 1 tři podstatná jména, která jsou v textu užita ve 3. pádě.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

13 Rozhodněte o každém z následujících větných celků, zda je zapsán pravopisně správně (A), nebo ne (N).

13.1 Nečekaně silná povodeň včera strhla starý most, který spojoval obě části naší vsi.
13.2 Z dnešní polední nabídky si moji spolužáci k obědu vybrali vepřový bůček s mrkví.
13.3 Starožitný dřevěný nábytek je nyní vinou červotočů bohužel téměř bezcenný.
13.4 Stovky lidí navštívily výstavu vzácných rukopisů, na niž byl k vidění i zlomek Dalimilovy kroniky.

14 Vypište z každé z následujících vět (14.1 a 14.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

14.1 Až včerejší porada moji přítelkyni přesvědčila o čistých úmyslech nové kolegyně.
14.2 Není ten jeho nápad nechat si vytetovat na zádech křídla tak trochu praštěný?

15 Seřad'te jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] Žebrák využil jeho nepřítomnosti a sedl si na lavici u stěny ateliéru. Tvářil se tak zkroušeně, že se Hughie neubránil lítostí a pátral v kapsách po drobných. Našel jednu libru.
- [B] Když Hughie vcházel do ateliéru svého přítele Trevora, malíř právě posledními tahy štětce dokončoval obraz. Jeho model stál na pódiu v koutě ateliéru.
- [C] „To bych řekl!“ odpověděl mu Trevor. „Všiml jsem si ho, když žebрал na rohu ulice.“ Hughie se usadil na pohovku a tiše obdivoval přítelovu zručnost.
- [D] „Čtrnáct dní si sice nebudu moci vzít drožku,“ pomyslel si, „ale ten chudák to potřebuje víc než já.“ Když strčil minci žebrařkovi do ruky, muž sebou trhl. Přes povadlé rty se mu ale mihl úsměv a nahlas poděkoval.
- [E] Byl to scvrklý děda s nadmíru zbědovaným výrazem. Na sobě měl děravý hnědý plášť, jednou rukou se opíral o sukovici a v druhé držel ošumělý klobouk. „Hm, zajímavý model!“ konstatoval Hughie.
- [F] Po nějaké chvíli vešel do místnosti sluha a oznámil Trevorovi, že si s ním přeje mluvit rámař. Malíř se tedy oběma mužům omluvil, že se musí vzdálit, a odešel.

(O. Wilde, Neobyčejný model, upraveno)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 16

Na mistrovství světa ***** v Dánsku získaly české hokejistky bronzovou medaili. Snad vás tedy potěšíme věnovaným tomuto nebyvalému úspěchu.

16

16.1 **Napište náležitý spisovný tvar slova *pořádaný*, který patří na první vynechané místo (*****) ve výchozím textu.**

16.2 **Napište náležitý spisovný tvar slova *článek*, který patří na druhé vynechané místo () ve výchozím textu.**

(Po doplnění náležitého tvaru musí být příslušný větný celek gramaticky i pravopisně správný.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

DOMIN: Sullo, ukažte se slečně Gloriové.
HELENA (*vstane a podává jí ruku*): Těší mne. Odkud jste, slečno?
SULLA: Odtud, z továrny. Byla jsem tady udělána.
HELENA (*vyskočř*): Cože?
DOMIN (*směje se*): Sulla není člověk, slečno, Sulla je Robot.

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.)

17

Tvrzení č. 1: Literární druh, k němuž náleží daný úryvek, se nazývá drama.

Tvrzení č. 2: V podtržené pasáži je uvedena Dominova reakce na příchod Heleny.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení výchozímu textu?

- [A] ano, a to obě tato tvrzení
- [B] ano, ale pouze tvrzení č. 1
- [C] ano, ale pouze tvrzení č. 2
- [D] ne, žádné z těchto tvrzení

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Kateřina a její bývalé spolužačky se rozhodovaly, kam pojedou na obvyklou společnou dovolenou. Protože loni strávily týden u moře, domluvily se, že letos zvolý pobyt na horách. Poslední srpnový víkend tedy zamířily vlakem do Vysokých Tater.

Tatry jsou sice ve srovnání s Alpami pomněrně malé, je to však pohoří pro turistiku jako stvořené. Dívky nachodily mnoho kilometrů: procházely horskými průsmyky a stoupaly na vrcholy hor. Na náročné horské túry ovšem ani zkušené turistky nemohou chodit každý den, a tak dívky do svého nabitého programu zařadily i výlet k nejznámějšímu slovenskému jezeru. Na břehu Štrbského plesa si vypůjčily člun a během plavby obdivovaly krásy nedotčenné tatranské přírody.

Na závěr si kromě toho všeho ještě dopřály dvoudenní odpočinek v blízkých lázních. Objednané masáže ulevily jejich znaveným svalům. Dovolená se vskutku vydařila!

18 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně. Podtržené výrazy jsou zapsány správně.

Ohebná slova запиšte bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

TEXT 1

Ještě před rokem 1894 byl Zlín malou, takřka neznámou obcí. Pak zde ale Tomáš Baťa založil obuvnickou firmu, z níž během několika let vybudoval prosperující podnik. Když byl roku 1923 zvolen starostou, začal Zlín postupně získávat podobu moderního města. ***** Proměny tehdejšího Zlína se ujali renomovaní architekti, například Jan Kotěra.

Dominantu města představovala nová administrativní budova firmy Baťa, označovaná také jako Jednadvacítka. Tato 77,5 metru vysoká stavba měla 16 podlaží a v roce 1938, tedy v roce svého dokončení, byla třetí nejvyšší moderní budovou v Evropě. Mezi vymoženosti, jimiž se Jednadvacítka pyšnila, patřila třeba klimatizovaná kancelář, umístěná ve výťahu. Ředitel firmy tak mohl průběžně kontrolovat práci ve všech odděleních.

